

ALÎ EVLÂDİ (3)

(...dünden devam)

Ali Zeynelâbidîn'in oğlu Zeyd, 122 (740) Emevi iktidarına karşı isyan başlattı ise de hareketi şiddetle bastırılıp kendisi öldürüldü.

Ali Zeynelâbidîn'in diğer oğlu Muhammed Bakır ve onun oğlu Ca'fer-i Sâdık, siyaset üstü kalıp ilimle meşgul oldular. Ca'fer-i Sadık'ın vefatından sonra oğulları İsmail ile Musa Kâzım'dan hangisinin imam olduğu konusunda Şîîler arasında görüş ayrılığı belirdi. İsmail adına başlatılan hareket, İsmailiyye adıyla evlatları ve yandaşları tarafından sürdürüldü. Zamanla güçlenen bu akım, Kuzey Afrika ve Mısır'da üç asır süren Fâtımî hilâfetini kurabildi.

Musa Kâzım'ın çocukları siyasete karışmadılarsa da hareketleri daima Abbâsîler tarafından izlendi. Ancak Abbasi halifelerinin Alî evlâdına karşı tutumları da farklıdır. Kimi ılımlı olup hoşgörü göstermiş, kimi de onlara karşı sert davranmıştır. Halife Me'mun, İmam Ali Rıza'yı kendisine halef gösterecek bir feragat örneği vermiştir. Buna karşılık Mütevekkil, Hz. Hüseyin'in Kerbelâ'daki türbesini yıkıp yerle bir edecek kadar Ali evladına düşmanlık göstermiştir.

Ali ve Fâtıma çocuklarından Hasan nesline *şerîf*, Hüseyin nesline *seyyid* denilir. Abbâsî halifesi Harun Reşid döneminde seyyid ve şeriflerin yeşil sarık sarmaları kuralı konmuştur. Me'mun ise Ali Rıza'yı kendisine halef seçtiği zaman Abbâsî rengi olan siyahı bırakarak Ali Rıza'ya yeşil sarık giydirmişti. Osmanlılar döneminde şerifler yeşil, seyyidler ise sarı sarık sararlardı.

II. Bayezid zamanında geliştirilen *Nakîbu'l-eşrafılık* kurumu, Alî evlâdının şecerelerini tutmak ve bu konuda sahte nisbet iddialarında bulunanları cezalandırmakla görevli idi. Seyyid veya şerifliği tasdik edilen kişi, sarığını ömür boyu giymek zorunda idi. Bir suç işlerse önce sarığı çıkarılır, sonra cezalandırılırdı (Bkz. M. Öz, DY. Vakfı İslâm Ans. 2/392-393)

Hz. Alî'nin İlk Hutbesi

Zilhicce ayının sonuna beş gün kala, Cuma günü Alî'ye bey'at edildi. Halîfe seçildiği zaman ilk hutbesinde Allah'a hamd-ü senadan sonra şöyle dedi:

“Yüce Allah hayır ve şerri beyan etmek üzere doğru yola ileten Kitabı indirdi. Hayra uyunuz, şerri bırakınız. Allah rızası için farzları yerine getiriniz ki yüce Allah sizi cennetine soksun. Allah birtakım şeyleri haram kılmıştır ki bunlar bilinmez şeyler değildir. Müslümanın dokunulmazlığı bütün dokunulmazlıkların başında gelir. Allah Müslümanları ihlas ve tevhid ile birbirine sıkıca bağlamıştır. Müslüman, Müslümanın dilinden ve elinden zarar görmeyeceği insandır. Ancak hakkın emri uyarınca insanlara dokunulur. Hak etmedikçe Müslümana eziyet edilmez.

(devamı yarın..)